

Vabariigi Valitsuse korralduse „Rahvusvahelises mittetulundusühingus Euroopa Tuletõrje Liit riigi liikmeõiguste teostaja määramine ja volituse andmine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse korraldus „Rahvusvahelises mittetulundusühingus Euroopa Tuletõrje Liit riigi liikmeõiguste teostaja määramine ja volituse andmine“ antakse riigivaraaseaduse (edaspidi *RVS*) § 6 lõike 3 ja § 78 lõike 2 punkti 2 alusel. Eelnõu järgi määrab Vabariigi Valitsus rahvusvahelises mittetulundusühingus Euroopa Tuletõrje Liit (*Association of Fire Brigades in the European Union*) riigi liikmeõiguste teostajaks Siseministeeriumi ja volitab siseministrit tegema liikmesusega seotud toimingud. Eelnõu kohaselt võib Siseministeerium volitada riigi liikmeõigusi teostama Päästeameti.

Euroopa Tuletõrje Liit on asutatud 21. mail 2025. aastal Berliinis. Praegu on organisatsioonil liikmeid 21 erinevas riigis. Organisatsiooni eesmärk on tugevdada koostööd, esindada tuleohutuse ja päästevaldkonna huve Euroopa Liidu institutsioonides ning edendada vastastikust teabevahetust ja standardite ühtlustamist.

1.2 Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi elanikkonnakaitse osakonna nõunik Marko Põld (marko.pold@siseministeerium.ee). Eelnõu koostamisse kaasati Päästeamet.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest punktist.

Eelnõu punkti 1 kohaselt volitab Vabariigi Valitsus Euroopa Tuletõrje Liidu liikmeõiguste teostajaks Siseministeeriumi.

Eelnõu punkti 2 kohaselt volitatakse siseministrit tegema vajalikud toimingud Euroopa Tuletõrje Liidu liikmeks saamiseks.

Eelnõu punkti 3 alusel võib Siseministeerium volitada riigi liikmeõigusi teostama Päästeameti. Kuivõrd Päästeameti põhiülesanded on päästeseaduse § 5 lõike 1 kohaselt muuhulgas päästetööde teostamine, tuleohutusjärelvalve ja ennetustöö, on ta Euroopa Tuletõrje Liidu tegevusvaldkonda arvestades kõige sobivam ja pädevam liikmeõigusi teostama. Samuti esindavad enamuse teisi riike riiklikud tuletõrjeasutused või riiklikud tuletõrjeföderatsioonid, igast riigist üks. Liidu asutamisel osalesid ka Euroopa Parlamendi ja Saksamaa Bundestagi liikmed, kinnitades poliitilise toetuse ja Liidu kaalu Euroopa tasandil.

Ühenduse loomise ettevalmistamist alustati Saksamaa ja Prantsusmaa eestvedamisel 2024. aastal. Euroopa Tuletõrje Liit on rahvusvaheline päästevaldkonna organisatsioon, mille kaudu saab Päästeamet vahetada kogemusi ja teadmisi ning teha koostööd, eesmärgiga arendada päästeala Eestis. Euroopa Tuletõrje Liit vahendab erinevaid kogemusi ja praktikaid Euroopa Liidus. Lisaks plaanib liit tihedat koostööd CTIFiga¹ ning selle ülemaailmse organisatsiooni töös osaletakse juba loodud komisjonide ja töögruppide kaudu.

Eesti liikmesust välismaises eraõiguslikus juriidilisest isikust organisatsioonis reguleerib RVS. RVS-i § 2 lõike 8 alusel RVS-i ei kohaldata riigi osalemisele välislepingute alusel moodustatud finantsinstitutsioonides ja välisriigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes, kui riigi osalemine tuleneb Euroopa Liidu õigusaktist või välislepingust. Euroopa Tuletõrje Liidu tegevust ükski välisleping ei reguleeri. Seetõttu ei esine RVS-i kohaldamist välistavat alust.

RVS § 4 lõike 2 punkti 7 kohaselt on riigivara valitsejad muu hulgas ministeeriumid, kellel on õigus korraldada riigi osalemist välisriigis piiratud vastutusega eraõiguslikus juriidilises isikus. RVS-i § 1 lõike 3 tähenduses on riigivara riigile kuuluvate rahaliselt hinnatavate õiguste ja kohustuste kogum. Riigivara valitsemine on RVS-i § 1 lõike 2 kohaselt muuhulgas riigi osalemine välisriigis registreeritud piiratud vastutusega eraõiguslikus juriidilises isikus. Ka mittetulundusühing on eraõiguslik juriidiline isik. RVS § 6 lõike 3 kohaselt saab Vabariigi Valitsus määrata liikmeõigusi teostama ministeeriumi või Riigikantselei. Vabariigi Valitsuse määratud ministeerium võib volitada asutaja- või liikmeõigusi teostama volitatud asutust.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Korralduse rakendamisel ei kohaldata Euroopa Liidu õigust.

4. Eelnõu mõju, eelnõu rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja eelnõu rakendamise eeldatavad tulud

Päästeameti osalemine Euroopa Tuletõrje Liidu tegevuses täidab seletuskirja punktis 2 kirjeldatud eesmärgi. Liidu liikmesus võimaldab Päästeametil kaasa rääkida Euroopa Liidu poliitikas pääste- ja elanikkonnakaitse alaste regulatsioonide kehtestamise teemadel ning aitab esindada Eesti huve Euroopa Liidu erinevates Euroopa päästeteenistusi puudutavates aruteluforuumides. Lisaks pakub liikmesus Päästeametile võimalust täiendavale võrgustamisele, luua uusi kontakte ning vahetada infot, teadmisi ja kogemusi.

Liikmesus on tähtajatu ning saab lõppeda vaid juriidilise isiku tegevuse lõppemisega või liidust välja astumisega. Liikmed osalevad kord aastas toimival üldkoosolekul ning komisjonide töös. Liikmel tuleb tasuda ka liikmemaksu, mille suuruse määrab riigi elanikkonna arv. Liikmelisusega kaasneb riigile kulu iga-aastase liikmemaksuna 800 eurot. Kuluga on Päästeameti eelarves arvestatud.

Liikmesusest saadav tulu on liikmete vahetatav info ja kogemused, mis on olulised valdkonna arenguga kaasas käimiseks ja päästeala arendamiseks Eestis.

5. Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub üldises korras.

¹ Rahvusvaheline Tuletõrje- ja Päästeteenistuste Liit, mille liige ka Eesti on.

6. Kooskõlastamine

Lähtudes RVS-i § 101 lõike 1 punktist 2, esitati eelnõu EIS-i kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile. Rahandusministeerium tegi ettepaneku jätta eelnõu punktist 2 välja volitus liikmesuse lõpetamiseks. Märkus võeti arvesse.